

8. nyelvi feladatsor

Verstani feladatok

1. Olvasd el figyelmesen a következő verset, majd válaszolj a kérdésekre!

Nemes Nagy Ágnes: Tavaszi felhők

Bodzavirágból, bodzavirágból

hullik a, hullik a sárga virágpör.

Fönt meg a felhők szállnak az égen,

bodzafehéren, bodzafehéren.

Szállj, szállj, felhő,

pamacsos,

hullj le, te zápor,

aranyos,

hullj le, te zápor,

égi virágpör,

égen nyíló bodzavirágból.

a) A három kép közül melyik lehetne leginkább illusztráció a vershez?

Írd a kép betűjelét a pontsorra! Választásodat röviden indokold is!

A)

B)

C)

A választott betűjel: .....

Indoklás:

.....

b) A vers két, egymással párhuzamba állított képet fest le. Az egyik elemeit megadtuk, keresd meg és írd a pontsorra a másik kép megfelelő elemeit!

A) bodzavirág: .....

B) virágpor: .....

C) sárga: .....

c) Melyik az az egyetlen költői eszköz, amelyik nem jellemzi a verset?

Húzd alá a megfelelőt!

metafora, ismétlés, hasonlat, megszólítás

d) Húzd alá az alábbi megállapítások közül az egyetlen helyeset!

A) A vers azonos ritmusú ütemhangsúlyos sorokból áll.

B) A versben nincs rímtelen sor.

C) A vers egyszerre időmértékes és ütemhangsúlyos ritmusú.

2. Olvasd el figyelmesen a következő verset, majd oldd meg a feladatokat!

Kányádi Sándor: Haragos a kicsi patak

Haragos a kicsi patak,
szemlátomást nő a mérge.

Hajkurássza a ludakat,
meneküljön, aki réce.

Méltatlankodnak a ludak,
ártatlankodnak a récék.

Nincs a mérges kicsi patak
medrében egy csöppnyi részvét.

– Így tavasszal
mind magasztal,
udvarolnak, kurizálnak,
folyton bennem mártóznának.
De amihelyt meglankadok,
s nyár jöttével megapadok,
gögös nyakkal, tele beggyel
lépnek átal este, reggel,
s fáradékony
cérna-vékony
gilisztának
titulálnak.

a) Helyettesítsd a vers következő szavait egy, a vers szövegébe tartalmilag illő szóval!

átal: .....

amihelyt: .....

magasztal: .....

b) Milyen költői eszköz a cérna-vékony giliszta kifejezés? Húzd alá a megfelelőt!

megszemélyesítés, allegória, alliteráció, metafora

c) Mikor és miért gögösek a ludak?

.....

d) Ki szólal meg a gondolatjel (–) utáni részben?

.....

e) Az alábbi állítások közül csak egy igaz a versre. Húzd alá a megfelelőt!

A versre a páros rím és az ütemhangsúlyos ritmus a jellemző.

A vers szabálytalan ritmusú, keresztrimes sorokból áll.

A versben az egymással rímelő sorok azonos ritmusúak.

3. Olvasd el figyelmesen Szabó Lőrinc Nyár című versét, majd válaszolj a rá vonatkozó kérdésekre!

Nyár. Kert. Csönd. ....

Ég. Föld. Fák. Szél.

.....döng. Gyík vár.

Pók ring. Légy száll.

Jó itt. Nincs más

csak a kis ház.

Kint csönd és fény.

Bent te meg én.

a) A versből két szó hiányzik. A megadottak közül a rím, a szótagszám és a tartalom alapján melyik illik a leginkább a pontok helyére? Karikázd be a megfelelőt!

Az első sorba illő szó: est nap dél hold

A harmadik sorba illő szó: darázs méh sün kapu

b) Írd a pontvonalra a megfelelő szófaj nevét!

A vers leíró jellege abból is fakad, hogy kevés benne a(z) .....

c) Melyik állítás igaz a versre? Húzd alá a két helyes megállapítást!

A) A vers páros rímű és ütemhangsúlyos ritmusú.

B) A versben több alliteráció is található.

C) A versben vannak hiányos és tömondatok is.

D) A jelzők lemondó, szomorkás hangulatúvá teszik a verset.

d) Lehet-e a költemény szerelmes vers? Válaszodat indokold!

.....

4. Olvasd el figyelmesen a következő verset, majd oldd meg a feladatokat!

Dsida Jenő: Tavalyi szerelem

Emléke visszacsillog
s olykor arcomra tűz,
arcomra, mely fakó
s elmúlt évekbe néz.

Fényes volt, mint a csillag,
forró volt, mint a tűz,
fehér volt, mint a hó
s édes volt, mint a méz.

Még néha visszacsillog,
de már nem bánt, nem űz,
enyhén simogató,
mint hús, testvéri kéz:
Lehullott, mint a csillag,
elhamvadt, mint a tűz,
elolvadt, mint a hó
s megromlott, mint a méz.

a) Fogalmazd meg a saját szavaiddal, hogy milyennek érezte a költő a szerelmet a múltban (tavaly), és milyennek most (a jelenben)!

.....
.....

b) Vizsgáld meg mindkét versszak utolsó 4 sorát! Melyik az a költői eszköz a felsoroltak közül, amelyik nem jellemző ezekre a sorokra? Húzd alá az egyetlen jó választ!
ellentét – párhuzam – allegória – hasonlat

c) A tűz szó az első versszakban kétszer is előfordul. Írd le, milyen szófajú:
a második sorban: ....., a hatodik sorban: .....

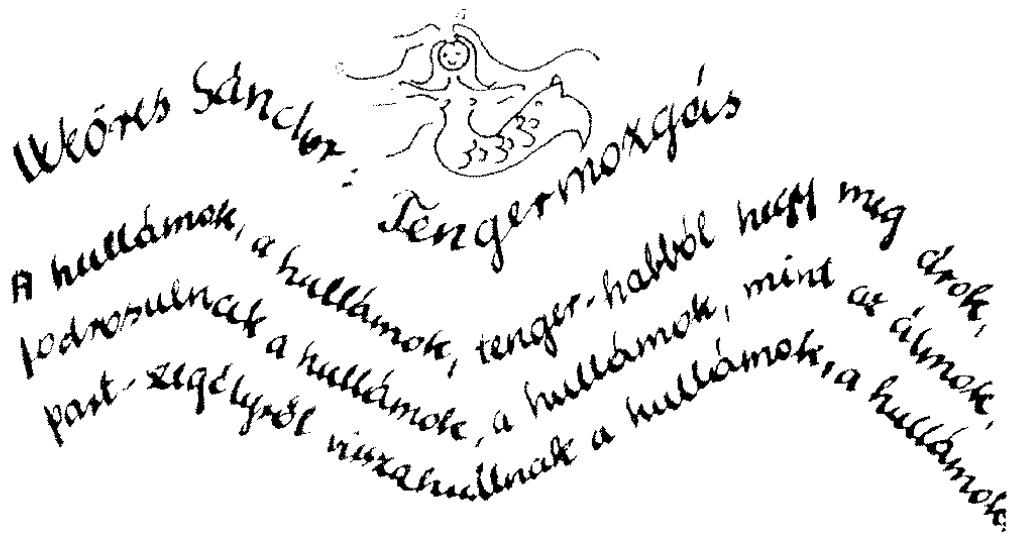
d) Válaszd ki és karikázd be az egyetlen igaz állítás betűjelét!

- A) A vers kétütemű 8-as ritmusú.
- B) A vers rímtelen időmértékes.
- C) A két versszak rímképlete azonos.

5. Olvasd el figyelmesen Weöres Sándor Tengermozgás című képversét, majd válaszolj a hozzá kapcsolódó kérdésekre! (A vers szövegét segítségül megadtuk gépelt szöveggént is.)

Weöres Sándor: Tengermozgás

A hullámok, a hullámok, tenger-habból hegy meg árok,
fodrosulnak a hullámok, a hullámok, mint az álmok,
part-szegélyről visszahullnak a hullámok, a hullámok.

a) Milyen összefüggés van a vers formája és tartalma között?

.....
.....

b) A hegy és árok esetében a szavak versbéli elhelyezkedése hogyan függ össze azok jelentésével?

.....

c) Az alábbiak közül melyik az egyetlen igaz állítás? Írd a megfelelő állítást jelölő nagybetűt a pontsorra!

A: A vers ütemhangsúlyos és rímtelen.

B: A vers páros rímű időmértékes.

C: A vers rímes ütemhangsúlyos.

Az igaz állítás nagybetűs jele: .....

d) Az alábbi költői eszközök közül melyekre találsz példát a versben? Húzd alá!

allegória hasonlat költői jelző fokozás ismétlés

6. Olvasd el figyelmesen a következő verset, majd válaszolj a kérdésekre!

Lackfi János: Parabola

Parabola, parabola

antenna,

nézzünk tévét

éppen ma!

Parabola, parabola,

futballmeccs,

lassított gól,

sípcsont reccs!

Parabola, parabola,

sminkreklám.

Bőröd fittyed?

Kend ezt rá!

Parabola, parabola,

bankrablók,

lő, fut, robban,

légből lóg.

Parabola, parabola,

popcsillag,

rázós ritmus

popsidnak.

Parabola, parabola,

antenna,

űrlény caplat

álmodba!

a) Milyen televíziós műfajokról, műsортípusokról beszél a vers? Írj még 3 példát!

futballmeccs, ...

.....

b) Írj egy-egy példát a versből az alábbi költői eszközökre!

halmozás (legalább három különböző elemből álljon): .....

.....

alliteráció (de szóismétlést nem írhat): .....

c) A vers sodró ritmusa és a visszatérő ismétlés milyen tévézési szokást figuráz ki?

7.Olvasd el a következő verset, majd oldd meg a rá vonatkozó feladatokat!

Petőfi Sándor: A kutyák dala

Süvölt a zivatar
A felhős ég alatt;
A tél iker fia,
Eső és hó szakad.

Mi gondunk rá? mienk
A konyha szöglete.
Kegyelmes jó urunk
Helyheztetett ide.

S gondunk ételre sincs.
Ha gazdánk jóllakék,
Marad még asztalán,
S mienk a maradék.

Az ostor, az igaz,
Hogy pattog némelykor,
És pattogása fáj,
No de: ebsont beforr.

S harag multán urunk
Ismét magához int,
S mi nyaljuk boldogan
Kegyelmes lábait!

a) Milyen emberi magatartást, viselkedést példáz a kutya a versben?

.....

b) A vers alapján fogalmazd meg, hogy milyen előny, illetve milyen hátrány származik ebből a viselkedésből! Mindkét helyre egy-egy példát írd!

előny: .....

hátrány: .....

c) Milyen kettősség fedezhető fel a versbeli ember viselkedésében?

.....
.....

d) Húzd alá azokat a költői eszközöket, amelyek megtalálhatók a versben!

költői kérdés, hasonlat, metafora, keresztrím, megszólítás

8. Olvasd el Petőfi Sándor alábbi versrészletét, és válaszold meg a hozzá kapcsolódó kérdéseket!

Olyan a nap, mint a hervadt rózsa,

Lankadtan bocsátja le .....

Levelei, a halvány sugárok,

Bús mosollyal hullnak róla szét.

Néma, csendes a világ körülöm,

Távol szól csak egy kis estharang,

Távol s szépen, mintha égből jönne

Vagy egy édes álomból e hang.

a) Melyik szó illik az alábbiak közül a második sor végére?

Írd a megfelelő szót a kipontozott helyre!

kezét, fürtjeit, fejét, lábait, szirmát, szemeit

b) Milyen napszokról szól a vers? .....

c) Írd ki az első versszakban található hasonlatot!

.....

9. Válaszd ki a felsoroltak közül az idézetekben található költői eszközt, és írd az idézetek utáni pontsorra!

hasonlat, metafora, fokozás, ismétlés, megszemélyesítés, ellentét, felsorolás

„Vár állott, most kőhalom,” .....

„Beszél a fákkal a bús őszi szél,” .....

„A szívem egy nagy harangvirág” .....

„...szívós leszek, mint fán a kéreg” .....

10. Olvasd el figyelmesen a verset, és oldd meg a hozzá kapcsolódó feladatokat!

SZABÓ T. ANNA: FEBRUÁR

Hallod, hogy pendül az ég? Jön a szél!

Zsendül a földben a nedv, fut a vér,

bizsereg a magban a lomb meg a fény –

túlvagyunk lassan a tél nehezen.

Olvad a hó, fenn fordul a .....,

kiböködi a hideg csillagokat,

döccen a vén föld rossz kerekén –

túlvagyunk mégis a tél nehezen.

Jaj, milyen évszak! Hosszú, sötét.

Óvtuk az otthon csöpp .....

Biccen az új ág, zsenge remény:

túlvagyunk, úgy-e, a tél nehezen?

Jön, jön a szél, friss föld szaga száll,

létre gyötörte magát a halál,

nincs lehetetlen, van te meg én –

túlvagyunk, látod, a tél nehezen.

a) A versből két szó hiányzik. A megadottak közül a rím és a tartalom alapján melyik illik leginkább a pontok helyére? Karikázd be a megfelelőt!

Az 5. sorba illő szó: táj föld nap

A 10. sorba illő szó: nevét melegét jegét

Karikázd be, hogy igazak vagy hamisak az alábbi állítások!

b) A vers ölelkező rímelésű. IGAZ – HAMIS

c) A versben található alliteráció. IGAZ – HAMIS

d) Több hangulatfestő szó található a versben. IGAZ – HAMIS

e) A vers ütemhangsúlyos ritmusú, felező 12-es sorokból áll. IGAZ – HAMIS